

Кривенко Юлія Василівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права*

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНОСТІ НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Спектр соціально-економічних, політичних, інших потреб та інтересів, який представляють нині існуючі непідприємницькі організації, величезний. Причому з появою нових видів непідприємницьких організацій, він постійно розширюється і збагачується. Це породжує велику кількість проблем в сфері законодавчого і правозастосовчого регулювання діяльності непідприємницьких організацій.

Нормативно-правові акти щодо непідприємницьких організації далекі від досконалості, більш того, вони досить часто суперечать один одному і допускають неоднозначне тлумачення положень. Крім того, є ряд сфер діяльності непідприємницьких організацій, які потребують подальшого законодавчого регулювання. Звідси порушення в правозастосовчій практиці, що в свою чергу, створює підстави для зловживань і дій в обхід закону, в тому числі для корупції.

Отже, одна з актуальних цілей дослідження права непідприємницьких організацій – вдосконалення законодавства щодо непідприємницьких організацій в цілому.

На сьогодні сформувалася система нормативно-правових актів, що регулюють діяльність непідприємницьких організацій. [1]

Як активні учасники життя суспільства, непідприємницькі організації наділяються юридичними характеристиками, що дозволяють їм виступати в якості самостійних суб'єктів права. В теорії права під суб'єктом права

розуміється індивід або соціальна спільність, що володіють правосуб'єктністю, тобто наділені здатністю мати і здійснювати юридичні права і обов'язки.

Таким чином, непідприємницька організація – це, перш за все, суб'єкт права, який реалізує свою правосуб'єктність у різних сферах суспільного життя в формах, що не суперечать законодавству.

Непідприємницькими товариствами є товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками. Особливості правового статусу окремих видів непідприємницьких товариств встановлюються законом.[2]

Цивільний кодекс України (далі – ЦК) і низка спеціальних нормативних актів, що регулюють діяльність непідприємницьких товариств, закріплює право таких юридичних осіб здійснювати підприємницьку діяльність. У сучасних умовах ця обставина має значення, оскільки надає можливість створювати матеріальну базу для здійснення основної статутної діяльності непідприємницьких товариств, для більш інтенсивної й плідної реалізації своїх статутних цілей. Питання полягає у визначенні меж необхідної й правомірної участі непідприємницьких товариств у підприємництві. [3]

Підприємницькою діяльністю непідприємницьких організацій є не тільки систематичне оплатне надання ними товарів, робіт або послуг третім особам на зовнішньому ринку, а й надання товарів, робіт або послуг учасникам (членам) самих непідприємницьких організацій, якщо це робиться на умовах, типових для зовнішнього ринку.

Непідприємницька організація може займатися підприємництвом за умови, що її діяльність підпорядковується основним, суспільно корисним цілям, які визначають її цивільно-правовий статус як непідприємницької організації.

Допустимий обсяг підприємницької діяльності непідприємницьких організацій має визначатися на основі комплексного критерію, складовими частинами якого є: число різних напрямків діяльності організації, їх специфіка

та інтенсивність; витрати на здійснення окремих видів діяльності; співвідношення між доходами і витратами на підприємницьку та непідприємницьку (суспільно корисну) діяльність; представництво в керівних органах; склад учасників (членів).

Непідприємницькі організації повинні здійснювати реальний контроль за діяльністю створених ними підприємницьких організацій, який можливий лише за умови закріплення в установчих документах непідприємницьких організацій спеціальних положень, які забезпечують отримання ними вичерпної інформації щодо діяльності підприємницьких структур. З метою захисту прав учасників (членів) непідприємницьких організацій необхідно на законодавчому рівні закріпити максимально допустиму величину майна (в процентному співвідношенні від вартості активів непідприємницької організації), в межах якої допустимо участь непідприємницької організації в діяльності підприємницьких юридичних осіб. Для великих непідприємницьких організацій, що беруть участь в діяльності підприємницьких юридичних осіб, необхідно на законодавчому рівні передбачити наявність спеціального органу, наділеного функціями спостереження і контролю за діяльністю як непідприємницьких організацій, так і створених ними підприємницьких організацій

Список використаної літератури:

1. Про волонтерську діяльність. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435; Про благодійну діяльність та благодійні організації (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст.252; Порядок надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 556//Електронний ресурс/Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/556-2015-п/paran9#n9>

2. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356;Цивільне право України: навчальний посібник / За ред.. Є. О. Харитонова, Н.Ю. Голубєвої. – К.: Істина, 2009. – 280 с

3.Кацюби К.В. Цивільна дієздатність непідприємницьких товариств.// Теорія і практика правознавства. – Вип. 2 (6) – 2014.